

2 SHRNU TÍ HLA VNÍCH ZJIŠTĚNÍ

- Počet školských poradenských zařízení a jejich odloučených pracovišť je v posledních čtyřech letech stabilní. Různí se však způsob organizace pedagogicko-psychologických poraden v jednotlivých krajích a dostupnost pracovišť SPC dle zaměření podle druhu postižení/znevýhodnění, což má za následek různou míru dostupnosti služeb.
- Z evidenčních systémů převažuje software od společnosti Didanet s.r.o., školská poradenská zařízení jsou s ním převážně spokojena; potřebu podpořit v této oblasti vyjádřilo pouze 13 % pracovišť ŠPZ.
- Ačkoli počty klientů kontinuálně narůstají, personální podmínky tomuto vývoji zcela neodpovídají. V posledních dvou letech sice vzrostl přepočtený počet speciálních pedagogů, přepočtený počet psychologů však stagnuje. Dvě třetiny zařízení pak vyjádřily potřebu získat další odborné pracovníky a navýšit tak jejich celkový stav.
- V průměru připadá na jedno pracoviště PPP pět psychologů a čtyři speciální pedagogové. Pracoviště SPC jsou o trochu menší, v průměru zde pracují čtyři speciální pedagogové a jeden psycholog. Mezi jednotlivými kraji však byly zaznamenány výrazné rozdíly v průměrném počtu klientů, kteří připadají na jeden plný úvazek odborného pracovníka (psycholog, speciální pedagog); celkové průměrné hodnoty jsou 168 klientů v PPP a 127 klientů v SPC za jeden školní rok.
- Zaměření speciálních pedagogů (podle státní závěrečné zkoušky) převážně odpovídá druhu zdravotního postižení či znevýhodnění, pro která jsou speciálně pedagogická centra zřízena.
- Přímá pedagogická činnost tvoří 56 % pracovního úvazku psychologů a 57 % pracovního úvazku speciálních pedagogů, což odpovídá stanovenému rozsahu přímé a nepřímé pedagogické činnosti.¹ Rozložení přímé a nepřímé pedagogické činnosti se v jednotlivých krajích pohybovalo v rámci vymezeného rozsahu s výjimkou dvou krajů.
- V činnostech psychologů a speciálních pedagogů převažuje diagnostika, na ostatní přímé pedagogické činnosti s klienty tak zbývá pouze malý prostor. V pěti krajích byla nejčetnější činností speciálních pedagogů administrativní.
- V pedagogicko-psychologických poradnách tvoří nejvyšší podíl jednorázové intervence, zatímco ve speciálně pedagogických centrech probíhají intervence nejčastěji jednou za 14 dní. V průměru trvá intervence jednu hodinu, pro speciálně pedagogická centra jsou běžnější delší intervence.
- V diagnostice lehkého mentálního postižení zůstává WISC-III hlavním diagnostickým nástrojem, ačkoli na jeho zastarávání upozornila ČŠI již před 10 lety. WISC-V, který by jej měl postupně nahradit, používá v současnosti třetina psychologů.
- Pouze 7 % klientů, kterým byla v posledním uzavřeném školním roce před provedeným šetřením (2023/2024) přiznána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů, mělo upravené výstupy pouze ve vybraných konkrétních vzdělávacích oblastech, v ostatních případech se úprava týkala všech vzdělávacích oblastí.
- Z výpovědí vedoucích pracovníků vyplývá, že školská poradenská zařízení by nejčastěji potřebovala podpořit v legislativní oblasti (sjednocení výklad právních předpisů, včasné informování o změnách, metodické vedení a poradenský servis), v oblasti financí a rozpočtu (lepší platové podmínky, finanční prostředky na proškolení zaměstnanců, supervize a nákup nových diagnostických nástrojů), v oblasti inovace diagnostických nástrojů (nákup nových diagnostických nástrojů, rychlejší proces standardizace na českou populaci, zaškolení odborných pracovníků) a v personální oblasti (posílení personálních kapacit – zejména psychologů a speciálních pedagogů, navýšení úvazků). Jedná se o čtyři oblasti, jejichž zajištění je fundamentální pro kvalitu poskytování poradenských služeb.
- V období dvou sledovaných týdnů (24. až 28. března a 12. do 16. května 2025) připadalo na jeden celý úvazek odborného pracovníka (psycholog, speciální pedagog) v průměru 10 klientů, kterým byla poskytnuta poradenská péče. Potvrzeny byly výrazné krajové odlišnosti, přičemž nejvyšší počty klientů na jednoho pracovníka byly v květnovém týdnu zaznamenány v PPP ve Zlínském a Libereckém kraji a v SPC ve Zlínském a Ústeckém kraji.

¹ Nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků.